



## คำแนะนำการจัดการดิน

คะแนน	คำแนะนำการจัดการดิน
0-3 ยังไม่มีดี	ควรส่งดินวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการโดยด่วน วิธีการจัดการเบื้องต้น ควรจัดการดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และสมดุล เน้นการจัดการอินทรีย์วัตถุในไร่ เช่น การไม่เผาฟาง การใช้วัสดุคลุมดินเพื่อรักษาความชื้น รักษาหน้าดิน และลดการสูญเสียธาตุอาหารพืช ใส่อินทรีย์วัตถุลงไปดิน เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยชีวภาพ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดูดซับธาตุอาหารในดิน มีส่วนสำคัญในการทำให้ดินโปร่งและร่วนซุย ไม่ใช่เครื่องจักรกลขนาดใหญ่ในบริเวณแปลงปลูกพืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ดินมีความชื้นสูง
4-6 ดีพอใช้	ใช้วัสดุคลุมดินเพื่อช่วยรักษาความชื้น เช่น ฟางข้าว แกลบ หรือพืชตระกูลถั่วคลุมดิน เมื่อวัสดุคลุมดินธรรมชาติเหล่านี้ย่อยสลายจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มธาตุอาหารให้แก่พืช เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเพื่อเป็นการเพิ่มธาตุอาหาร ทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และเป็นอาหารให้จุลินทรีย์และสิ่งมีชีวิตในดิน
7-9 ดี	ดินมีสุขภาพดี แต่สามารถปรับปรุงดินให้ดีขึ้นได้อีก โดยอาจใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉพาะจุดที่ต้องการปรับปรุงดิน หรือวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงดินเฉพาะด้านที่ยังเป็นปัญหา
10-12 ดีมาก	ยินดีด้วยค่ะ ดินมีสุขภาพดีมาก ให้คุณใช้วิธีการจัดการดินเดิมที่ปฏิบัติอยู่

### ปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน

สังเกตได้จากความคล้ำของสีดินบนเทียบกับดินล่าง เนื่องจากอินทรีย์วัตถุมีแนวโน้มทำให้ดินมีสีเข้มขึ้น ดังนั้นดินบนมีสีที่คล้ำกว่าดินล่างแสดงให้เห็นว่าดินบนนั้นมีปริมาณอินทรีย์วัตถุที่สะสมอยู่ สีที่คล้ำขึ้นเป็นสีของฮิวมัส (ฮิวมัสที่เกิดในขั้นตอนสุดท้ายของการสลายสารอินทรีย์มีลักษณะเป็นสีดำ)

### การเจริญเติบโตของพืช

เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน โดยการสังเกตจากความผิดปกติของพืช

### ความร่วนซุยของดิน

มีผลต่อการเจริญเติบโตของรากพืช อีกทั้งยังส่งผลต่อปริมาณน้ำและอากาศในดิน

### สิ่งมีชีวิตในดิน

ทำหน้าที่ย่อยสลายอินทรีย์สารในดิน การเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิตในดิน ทำให้ดินมีการระบายน้ำและอากาศดีขึ้น ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืช ดินทรายเป็นดินเหนียวจัด หรือแปลงปลูกที่เกิดการเหยียบย่ำจนเกิดเลน หรือมีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรหนัก ดินอัดตัวแน่น ดินที่มีการใช้สารเคมีกำจัดแมลงและวัชพืช หรือปุ๋ยเคมีติดต่อกันมาเป็นเวลานานมักไม่พบสิ่งมีชีวิตในดินที่หลากหลาย ดินดังกล่าวมีสภาพไม่ดี จึงจำเป็นต้องฟื้นฟู เบื้องต้นทำได้โดยใส่อินทรีย์วัตถุลงไปปรับปรุงสภาพดินก่อน



บัตรดินดี  
iddindee.idd.go.th

กรมพัฒนาที่ดิน ☎ 02-561-4249



# แบบฟอร์ม ประเมินสุขภาพดินดี



กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

www.idd.go.th

Call Center 1760

หรือ ☎ 02-561-4249

# แบบฟอร์มประเมิน สุขภาพดินดี

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน.....

## 1 ข้อมูลบุคคลและแปลง

ชื่อ-นามสกุล

เลขประจำตัวประชาชน

เพศ  ชาย  หญิง

วัน/เดือน/ปีเกิด

เบอร์โทรศัพท์

ไม่ได้เป็นสมาชิกบัตรดินดี

เป็นสมาชิกบัตรดินดีของแปลงที่ต้องการประเมิน รหัสบัตรดินดี .....

## ข้อมูลที่ดินแปลง

สภาพพื้นที่  ที่ดอนลาดชัน  ที่ดอน  ที่ลุ่ม

ชื่อชุดดิน

ขนาดแปลง.....(ไร่)

พิกัด ละติจูด:

ลองจิจูด:

หมู่บ้าน/บ้าน

ตำบล

อำเภอ

จังหวัด

การถือครองที่ดิน

ของตนเอง  ไม่ใช้ของตนเอง  เช่า  จ้าง  ให้ยืม  อื่นๆ ระบุ.....

## 6.2 การประเมินสุขภาพดินดีสำหรับพืชไร่/พืชสวน/ผัก



สีดินโดยรวม  แดง  เหลือง  น้ำตาล  เทา  ดำ

เนื้อดิน  ทราย  ร่วน เหนียว

สมบัติดิน	คำอธิบายการให้คะแนนสุขภาพดิน			คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
	0	1	2		
สีดิน	อินทรีย์วัตถุในดิน	สีดินบนเทียบกับดินล่างไม่แตกต่างกัน	สีดินบนคล้ำกว่าดินล่างเล็กน้อย	สีดินบนคล้ำกว่าดินล่างชัดเจน	-
	ลักษณะพืช	พืชเจริญเติบโตไม่ดี	พืชเจริญเติบโตปานกลาง	พืชเจริญเติบโตดีมาก	ดูจากข้อที่ 3
	สถานะธาตุอาหารพืช	มีธาตุอาหารอย่างน้อย 1 ธาตุที่อยู่ในระดับต่ำมาก	มีธาตุอาหารอย่างน้อย 1 ธาตุที่อยู่ในระดับต่ำ	ไม่มีธาตุอาหารใดต่ำมากถึงต่ำเลย	ดูจากข้อที่ 5
ความร่วนซุยของดิน	ดินทรายจัดหรือเหนียวจัด	ดินอัดตัวแน่น รากไม่ซอนไชลงดินด้านล่าง แต่รากแผ่ออกทางด้านข้าง	ดินอัดตัวแน่นบ้าง รากซอนไชลงดินด้านล่างได้บ้าง	ดินไม่อัดตัวแน่น รากเจริญเติบโตได้ดี	-
	กรวดและหินปนอยู่ในดิน	พบกรวดและหินปน >35%	พบกรวดและหินปน 15-35%	พบกรวดและหินปน <15%	-
สิ่งมีชีวิตในดิน	ไม่พบสิ่งมีชีวิตในดิน	พบ 1-2 ชนิด	พบ > 3 ชนิด	-	
คะแนนรวม					

## ผลการประเมินสุขภาพดิน

 <input type="checkbox"/> ยังไม่ดี <b>0-3 คะแนน</b> ควรตรวจวิเคราะห์ดินหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่	 <input type="checkbox"/> ดีพอใช้ <b>4-6 คะแนน</b> ควรปรับปรุงดิน	 <input type="checkbox"/> ดี <b>7-9 คะแนน</b> สามารถปรับปรุงให้ดีมากขึ้นได้	 <input type="checkbox"/> ดีมาก <b>10-12 คะแนน</b> ดินดีอยู่แล้วดูแลต่อไป
---	--	--	--

## 6 6.1 การประเมินสุขภาพดินดีสำหรับข้าว



สีดินโดยรวม  แดง  เหลือง  น้ำตาล  เทา  ดำ  
เนื้อดิน  ทราย  ร่วน เหนียว

สมบัติดิน	คำอธิบายการให้คะแนนสุขภาพดิน			คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
	0	1	2		
เคมี	ลักษณะพีช	พีชเจริญเติบโตไม่ดี	พีชเจริญเติบโตดีปานกลาง	พีชเจริญเติบโตดีมาก	ดูจากข้อที่ 3
	สถานะธาตุอาหารพีช	มีธาตุอาหารอย่างน้อย 1 ธาตุที่อยู่ในระดับต่ำมาก	มีธาตุอาหารอย่างน้อย 1 ธาตุที่อยู่ในระดับต่ำ	ไม่มีธาตุอาหารใดต่ำมากถึงต่ำเลย	
<b>คะแนนรวม</b>					

### ผลการประเมินสุขภาพดิน

<input type="checkbox"/> ยังไม่ดี	<input type="checkbox"/> ดีพอใช้	<input type="checkbox"/> ดี	<input type="checkbox"/> ดีมาก
<b>0-1 คะแนน</b>	<b>2 คะแนน</b>	<b>3 คะแนน</b>	<b>4 คะแนน</b>
ควรตรวจวิเคราะห์ดินหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่	ควรปรับปรุงดิน	สามารถปรับปรุงให้ดีมากขึ้นได้	ดินดีอยู่แล้วดูแลต่อไป

หมายเหตุ หากสุขภาพดินที่ประเมินได้ อยู่ในระดับ ยังไม่ดี (0-1 คะแนน) ดีพอใช้ (2 คะแนน) หรือ ดี (3 คะแนน) ให้ดูคำแนะนำการจัดการดินตามข้อจำกัดของดินที่ใช้ปลูกข้าวด้านล่าง

## คำแนะนำการจัดการดินสำหรับปลูกข้าว



### ข้อจำกัดของดินที่ใช้ในการปลูกข้าว

คือ ธาตุอาหารพีช หากธาตุอาหารพีชอยู่ในระดับต่ำถึง ต่ำมาก ให้ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มธาตุอาหารนั้น ทั้งนี้ให้น้ำเนื้อดินมาประเมินอัตราปุ๋ย (ตามคำแนะนำปุ๋ยข้าว) ควบปรึกษาเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ของท่านสำหรับคำแนะนำที่เหมาะสม ตามวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่



### สำหรับการปลูกข้าวในดินเค็ม

ควรเตรียมดินในช่วงเดือน มกราคม - พฤษภาคม หลังจากนั้น 60 วัน โสเนแอฟริกันออกดอก ให้โลกบดต่อซึ่งพร้อมทั้ง โสเนแอฟริกัน ตากดินไว้ เดือนเมษายน ใส่ปุ๋ยหมัก และไถแปร จากนั้นจึงปลูกข้าว โดยข้าวที่ชอบดินที่มีความเค็มเล็กน้อยคือ ข้าวหอมมะลิ 105 หรือ ในกรณีที่มีน้ำให้ชะล้างเกลือด้วยน้ำจืด ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น แกลบ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปกคลุมดินหลังปลูกพืชเพื่อรักษาความชื้น หากดินเป็นดินเค็มกรดให้ใส่ปูนขาว หรือโดโลไมต์ หากดินเค็มที่เป็นด่างให้ใส่ยิปซัม



### สำหรับการปลูกข้าวในดินเปรี้ยว

ทำได้โดยการลดความเป็นกรดและความเป็นพิษของอะลูมิเนียมและเหล็กในดิน ทั้งนี้เกษตรกรควรเก็บตัวอย่างดินและส่งตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าความต้องการปุ๋ย จากนั้นใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุเพิ่มธาตุอาหาร โดยเฉพาะฟอสฟอรัส

## 2 ชนิดของพีช (เลือกเฉพาะพีชที่ปลูกในบริเวณที่ต้องการประเมินสุขภาพดิน)



ข้าว พื้นที่.....ไร่
<input type="checkbox"/> ข้าว (ตามชนิดข้าว) <input type="radio"/> ข้าวหอมมะลิ <input type="radio"/> ข้าวขาว <input type="radio"/> ข้าวเหนียว
<input type="checkbox"/> ข้าว (ตามสภาพพื้นที่) <input type="radio"/> ข้าวไร่ <input type="radio"/> ข้าวนาสวน <input type="radio"/> ข้าวขึ้นน้ำ
<input type="checkbox"/> ข้าว (ตามฤดูปลูก) <input type="radio"/> ข้าวนาปี <input type="radio"/> ข้าวนาปรัง



พืชไร่ พื้นที่.....ไร่
<input type="checkbox"/> มันสำปะหลัง <input type="checkbox"/> อ้อยโรงงาน <input type="checkbox"/> สับปะรดโรงงาน <input type="checkbox"/> ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
<input type="checkbox"/> ข้าวโพดหวาน <input type="checkbox"/> หลู่ฟ้าเลี้ยงสัตว์ <input type="checkbox"/> ยาสูบ <input type="checkbox"/> อื่นๆ ระบุ.....



พืชสวน/ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พื้นที่.....ไร่
<input type="checkbox"/> ยางพารา <input type="checkbox"/> ปาล์มน้ำมัน <input type="checkbox"/> ไม้ผลผสม <input type="checkbox"/> ทูเรียน <input type="checkbox"/> มังคุด <input type="checkbox"/> เงาะ
<input type="checkbox"/> ลำไย <input type="checkbox"/> มะพร้าว <input type="checkbox"/> กาแฟ <input type="checkbox"/> อื่นๆ ระบุ.....



ผัก/สมุนไพร พื้นที่.....ไร่
<input type="checkbox"/> ผักใบเขียว <input type="checkbox"/> ผักกินผล เช่น มะเขือ <input type="checkbox"/> สมุนไพร
<input type="checkbox"/> ไม้ดอก/ไม้ประดับ <input type="checkbox"/> กัญชา <input type="checkbox"/> อื่นๆ ระบุ.....

## 3 ลักษณะของพีช

พีช	คำอธิบายการให้คะแนนสุขภาพพีช			คะแนนที่ได้
	0	1	2	
ลักษณะพีช	ใบพีชในแปลงมีสีเหลืองโดยส่วนใหญ่	ใบพีชในแปลงมีสีเหลืองบางส่วน	ใบพีชในแปลงมีสีเขียวเข้ม	
การเจริญเติบโตของพีช	การแตกกิ่งไม่สม่ำเสมอ กิ่งสั้นและบาง การแตกกิ่งใหม่มีน้อย	กิ่งก้านหนาแน่นขึ้น แต่ยังไม่สม่ำเสมอ มีการแตกกิ่งใหม่บางส่วน	มีการแตกกิ่งก้านและใบจำนวนมาก การเจริญเติบโตดี และต้นพีชแข็งแรง	
ศักยภาพการให้ผลผลิต	ผลผลิตต่ำเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของพื้นที่	ผลผลิตปานกลางและยอมรับได้	ผลผลิตสูง	
<b>คะแนนรวม</b>	(นำไปใช้ในการประเมินสุขภาพดินในตารางการประเมินสุขภาพดินในหัวข้อลักษณะพีช)			

การจัดการดิน	<input type="checkbox"/> ปลูกหน้าแฉก <input type="checkbox"/> เผาตอซัง <input type="checkbox"/> โถกลบตอซัง <input type="checkbox"/> ยกร่องปลูกพืช <input type="checkbox"/> ปลูกพืชคลุมดิน <input type="checkbox"/> คลุมดิน <input type="checkbox"/> ปลูกพืชหมุนเวียน <input type="checkbox"/> ปลูกพืชเหลือมฤดู <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ.....
<input type="checkbox"/> มี <input type="checkbox"/> ไม่มี	
การใส่ปุ๋ย	<input type="checkbox"/> ปุ๋ยเคมี สูตร ..... อัตรา..... (กิโลกรัมต่อไร่) <input type="checkbox"/> ปุ๋ยหมัก      อัตรา..... (กิโลกรัมต่อไร่) <input type="checkbox"/> ปุ๋ยคอก/มูลสัตว์      อัตรา..... (กิโลกรัมต่อไร่) <input type="checkbox"/> พืชปุ๋ยสด (โปรดเลือก) <input type="checkbox"/> โสนอัฟริกกัน <input type="checkbox"/> ปอเทือง <input type="checkbox"/> ถั่วพราง <input type="checkbox"/> ถั่วพุ่ม <input type="checkbox"/> ถั่วมะแฮะ <input type="checkbox"/> อื่นๆ..... <input type="checkbox"/> ปุ๋ยชีวภาพ (โปรดเลือก) <input type="checkbox"/> ไโรโซเบียม <input type="checkbox"/> เชื้อราไมคอร์ไรซา <input type="checkbox"/> แหนแดง <input type="checkbox"/> อะซิโตแบคเตอร์ <input type="checkbox"/> สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน <input type="checkbox"/> เชื้อราไตรโคเดอร์มา <input type="checkbox"/> จุลินทรีย์สังเคราะห์แสง <input type="checkbox"/> ไมโทรบาชนิด <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ.....
<input type="checkbox"/> ใช่ <input type="checkbox"/> ไม่ใช่	
การให้น้ำ	<input type="checkbox"/> น้ำผิวดิน <input type="checkbox"/> ปล่องท่วมแปลง <input type="checkbox"/> ปล่องตามร่องคู <input type="checkbox"/> น้ำหยด <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ..... <input type="checkbox"/> น้ำแบบพ่นเหนือดิน <input type="checkbox"/> พ่นฝอย (สปริงเกอร์ มินิสปริงเกอร์ ไมโครสปเรย์และเจ็ท) <input type="checkbox"/> แรงงานคน (มือรด) เช่น ใช้บัวรด สายยาง เป็นต้น <input type="checkbox"/> รถ-เครื่องจักรพ่นน้ำ <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ.....
<input type="checkbox"/> พอเพียง <input type="checkbox"/> ไม่พอเพียง	
ผลิตภัณฑ์กรมฯ	<input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.1) สำหรับทำปุ๋ยหมัก <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.2) สำหรับทำน้ำหมักชีวภาพ <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.3) สำหรับควบคุมเชื้อสาเหตุของโรครากเน่าโคนเน่า <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.7) สำหรับผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.9) สำหรับปรับปรุงดินเปรี้ยวดินกรด <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.11) สำหรับพืชปรับปรุงบำรุงดิน (โสนอัฟริกกัน) <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.12) สำหรับเพิ่มไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม และสร้างฮอริโมน <input type="checkbox"/> สารเร่ง (พต.13) สำหรับไมคอร์ไรซาสำหรับข้าวโพด <input type="checkbox"/> หน้าแฉก <input type="checkbox"/> ปูน <input type="checkbox"/> ปูนมาร์ล <input type="checkbox"/> ปูนโดโลไมต์ <input type="checkbox"/> หินปูนบด <input type="checkbox"/> ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม <input type="checkbox"/> ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) <input type="checkbox"/> ค่าการนำไฟฟ้า (EC) หรือความเค็มของดิน <input type="checkbox"/> ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม
<input type="checkbox"/> ใช้ <input type="checkbox"/> ไม่ใช้	

มีผลการวิเคราะห์ดิน

จากห้องปฏิบัติการ วิเคราะห์เมื่อวันที่.....

จากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม วิเคราะห์เมื่อวันที่.....

ไม่มีผลวิเคราะห์ดิน (ประเมินผลจากข้อมูลชุดดิน)

\*การวิเคราะห์ เกิน 1 ปี แนะนำให้ทำการวิเคราะห์ใหม่

ความเป็นกรดเป็นด่างของดิน (pH) ระบุค่า.....	<input type="checkbox"/> กรด pH<5.5	<input type="checkbox"/> กลาง pH=5.5-7.0	<input type="checkbox"/> ด่าง pH>7.0
ค่าการนำไฟฟ้า (EC) หรือความเค็มของดิน	<input type="checkbox"/> ไม่เค็ม	<input type="checkbox"/> เค็มน้อย	<input type="checkbox"/> เค็มมาก
ผล EC จากห้องปฏิบัติการ ระบุค่า.....	<input type="checkbox"/> <2 เดซิเมนต์/เมตร	<input type="checkbox"/> 2-8 เดซิเมนต์/เมตร	<input type="checkbox"/> >8 เดซิเมนต์/เมตร
ผล EC จากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (ระดับความเค็ม)	<input type="checkbox"/> 1-2	<input type="checkbox"/> 3	<input type="checkbox"/> 4

**ธาตุอาหารหลัก**

N S Mn Cu Mg P K Ca B Zn Mo

ระดับ	ระดับ				
	0	1	2		
	ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ไนโตรเจน (N)					
ฟอสฟอรัส (P)					
โพแทสเซียม (K)					
<b>คะแนนรวม</b>					